

WA 303 KK. 96/1-2

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

PL ISSN 0023-5903

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik XCVI

Nr 1-2

WARSZAWA 1989

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Założony przez Xawerego Liskego
w 1887 roku

ROCZNIK XCVI

1989

1-2

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA – POZNAŃ 1989

KOMITET REDAKCYJNY

Jacek Banaszekiewicz (zastępca redaktora), Marian Biskup, Andrzej Brożek, Adam Galos, Antoni Gąsiorowski, Aleksander Gieysztor, Mieczysław Jaworski, Jerzy Jedlicki, Tadeusz Jędruszcak, Marcin Kamler (sekretarz), Irena Koberdowa, Czesław Madajczyk, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (redaktor), Edward Potkowski, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck, Andrzej Skrzypek (zastępca redaktora), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Józef R. Szaflik, Jerzy Topolski, Stanisław Trawkowski, Lech Trzeciakowski, Roman Wapiński, Marian Wojciechowski, Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrozumski, Zygmunt Zieliński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

СОДЕРЖАНИЕ

Ежи Мулярчик, Монголы под Легницей в 1241 году	3
Станислав Рэк, Георгиос Акрополитес: начало карьеры сановника в Империи Ницеи	27
Войцех Иваньчак, Взгляды Томаша Штитнэхо на общество своего времени	41
Павел Т. Добровольски, Сумасшествие Петра Грассета. Случай оздоровления одержимого (через дьявола) в позднесредневековом городе (Ваннес 1425 г.)	67
Януш Тазбир, Мнимый эдикт Зигмунта III, выгоняющий иезуитов	79
Тереса Зелиньска, Раздумья на тему имущественного обеспечения шляхтянок в Великом Княжестве Литовском XVIII столетия	93
Мацей Яновски, Тематика и контексты анылийской заинтересованности Польшей в 1831 - 1841 гг.	111
Теодор Мистевич, Народная демократия и Католический союз в 1905 - 1908 гг.	131
Зигмунт Хэммерлинг, Отношение крестьянских партий к евреям и еврейскому вопросу	155
Данута Серадзка, Вокруг спора о модель административного языка в силезском воеводстве в 1920 - 1926 гг.	183
Марек Казимир Каминьски, Политика Великобритании и Соединенных Штатов по отношению Временного правительства народного единства (август 1945 — июнь 1946 года)	203

ОБЗОРЫ — ПОЛЕМИКИ — ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Яцек Матушевски, Роль польских медиевистов в создании ополья нового типа, т.е. об ополье не территориальном, правовом или имущественном	233
Хэнрик Щербиньски, Надание польского гражданства родимому населению в силезско-домбровском воеводстве (1945 - 1950)	253

РЕЦЕНЗИИ

Анджэй Андрусевич, Духовная жизнь России	267
Криштоф Красовски, Польско-ватиканские дипломатические отношения в XX веке. Замечания по поводу работы Е. Пальги	281
Хроника	347
In memoriam	363

SOMMAIRE

Jerzy Mularczyk, Les Mongols dans la bataille de Legnica en 1241 . . .	3
Stanisław Rek, Georges Acropolite, ses débuts de carrière de dignitaire dans l'Empire de Nicée	27
Wojciech Iwańczak, Tomáš Štítný et sa vision de la société de son temps	41
Paweł T. Dobrowolski, La folie de Pierre Grasset. Cas de guérison d'un possédé (par le démon) dans une ville médiévale (Vannes 1425)	67
Janusz Tazbir, Le prétendu édit de Sigismond III exilant les jésuites	79
Teresa Zielińska, Considération sur la question de la dot des jeunes filles nobles au Grand Duché de Lituanie au XVIII ^e siècle	93
Maciej Janowski, Thèmes et contextes de l'intérêt porté à la Pologne en Grande-Bretagne entre 1831 et 1841	111
Teodor Mistewicz, La national-démocratie et l'Union catholique de 1905 à 1908	131
Zygmunt Hemmerling, Les partis paysans face aux Juifs et à la question juive	155
Danuta Sieradzka, Autour de la controverse sur le modèle de langage officiel dans la voïvodie silésienne dans les années 1920-1926	183
Marek Kazimierz Kamiński, La politique de la Grande-Bretagne en des Etats-Unis envers le Gouvernement provisoire d'Union Nationale (août 1945 — juin 1946)	203

APERÇUS — POLÉMIQUES — PROPOSITIONS

Jacek Matuszewski, Le rôle des médiévistes polonais dans la distinction d'un nouveau type de commune ou à propos de la commune non-territoriale, juridique et patrimoniale	235
Henryk Szczerbiński, Octroi de la citoyenneté polonaise à la population autochtone silésienne dans la voïvodie de Katowice (1945-1950)	253

LECTURES

Andrzej Andrusiewicz, La vie spirituelle en Russie	267
Krzysztof Krasowski, Les relations diplomatiques entre la Pologne et le Vatican au XX ^e siècle. Observations en marge d'un ouvrage d'E.J. Palyga	281
Chronique	347
In memoriam	363

SPIS TREŚCI

Jerzy Mularczyk, Mongołowie pod Legnicą w 1241 r.	3
Stanisław Rek, Georgios Akropolites: początki kariery dostojnika w Cesarstwie Nicei	27
Wojciech Iwańczak, Tomáša Štítného spojrzenie na społeczeństwo swoich czasów	41
Paweł T. Dobrowolski, Szaleństwo Piotra Grasseta. Przypadek uzdrowienia opętanego w późnośredniowiecznym mieście (Vannes 1425 r.)	67
Janusz Tazbir, Rzekomy edykt Zygmunta III wyganiający jezuitów	79
Teresa Zielińska, Rozważania nad kwestią wyposażania szlachcianek w Wielkim Księstwie Litewskim w XVIII stuleciu	93
Maciej Janowski, Tematyka i konteksty brytyjskich zainteresowań Polską w latach 1831-1841	111
Teodor Misteuicz, Narodowa Demokracja i Związek Katolicki w latach 1905-1908	131
Zygmunt Hemmerling, Stronnictwa ludowe wobec Żydów i kwestii żydowskiej	155
Danuta Sieradzka, Wokół sporu o model języka urzędowego w województwie śląskim w latach 1920-1926	183
Marek K. Kamiński, Polityka Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych wobec Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej (sierpień 1945 — czerwiec 1946 r.)	203

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Jacek Matuszewski, Rola polskich mediewistów w powstaniu opola nowego typu, czyli o opolu nieterytoryalnym, prawnym czy majątkowym	233
Henryk Szczerbiński, Nadanie obywatelstwa polskiego ludności rodzimej w województwie śląsko-dąbrowskim (1945-1950)	253

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Andrzej Andrusiewicz, Życie duchowe Rosji	267
Krzysztof Krasowski, Polsko-watykańskie stosunki dyplomatyczne w XX wieku. Uwagi na marginesie pracy Edwarda J. Pałygi	281

M. J. Enright, Iona, Tara and Soissons. The Origin of the Royal Anointing Ritual, Walter de Gruyter — Zbigniew Dalewski	289
A. Wędzki, Ze studiów nad procesami osadniczymi ziem Polski Zachodniej — wybrane zagadnienia — Jan M. Piskorski	293
Studia nad gospodarką, społeczeństwem i rodziną w Europie późnofeudalnej — Henryk Ruciński	295

B. P. Levack, The witch-hunt in early modern Europe — Hubert Wajs	298
M. Jučas, I. Lukšaitė, V. Merkys, Lietuvos istorija. Nuo seniausiu laikų iki 1917 metu — Henryk Wisner	302
V. Zimányi, Economy and Society in Sixteenth and Seventeenth Century Hungary (1526-1650) — Andrzej Wyczański	304
S. Mertanowá, Ius Tavernicale — Józef Ciągwa	306
M. Kowalska, Ukraina w połowie XVII w. w relacji arabskiego podróżnika Pawła, syna Makarego z Aleppo — Teresa Chynczewska-Hennel	308
Ks. L. Piechnik S. J., Dzieje Akademii Wileńskiej, t. III: Próby odnowy Akademii Wileńskiej po klęskach Potopu i okres kryzysu, 1655-1730 — Janusz Tazbir	313
M. Horn, Regesty dokumentów i ekscerpty z Metryki Koronnej do historii Żydów w Polsce 1697-1795, t. I i II — Juliusz Bardach	315
Theater, Feste und Feier zur Zeit Maria Theresias 1742-1776 — Przemysław Matusik	316
A. Delaporte, L'idée d'égalité en France au XVIII ^e siècle — Anna Grześkowiak-Krwawicz	318
Aleksander Wasilijewicz Suworow — Bartłomiej Szyndler	322
K. Obermann, Die Wahlen zur Frankfurter Nationalversammlung im Frühjahr 1848. Die Wahlvorgänge in den Staaten des Deutschen Bundes im Spiegel zeitgenössischer Quellen — Andrzej F. Grabski	324
G. Hildebrandt, Die Paulskirche. Parlament in der Revolution 1848/49 — Andrzej F. Grabski	326
J. Purš, Volby do českého zemského sněmu w dubnu 1872 — Adam Galos	328
Writing Home, Immigrants in Brazil and the United States 1890-1891, ed. J. Wtulich — Andrzej Brożek	330
S. S. Nicieja, Cmentarz Łyczakowski we Lwowie — Krzysztof Dunin-Wąsowicz	334
H. Rechowicz, Wojewoda śląski dr Michał Grażyński — Andrzej Grajewski	336
G. Mazur, Biuro Informacji i Propagandy SZP-ZWZ-AK 1939-1945 — Włodzimierz Borodziej	341
H. U. Wehler, Entsorgung der Deutschen Vergangenheit? Ein polemischer Essay zum „Historikerstreit“ — Jerzy Pabian	343

KRONIKA

Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego w latach 1948-1998 — Stefan Banasiak	347
Powstało Polskie Towarzystwo Heraldyczne — Stefan K. Kuczyński	350
Jubileusz szwajcarskiego historyka Edgara Bonjour — Marek Andrzejewski	353
Kultura łacińska X wieku — Jerzy Strzelczyk	354
Sześćdziesięciolecie Profesora Jerzego Topolskiego — Gwidon Zalejko	356
Sprawozdanie z sesji „Sejm Czteroletni i jego tradycje” — Wojciech Kriegseisen	357
Międzynarodowe Sympozjum „Rola państwa narodowego w przeszłości i teraźniejszości” — Andrzej Brożek	359
Wpływ rewolucji francuskiej i systemu napoleońskiego na modernizację Europy — Monika Senkowska-Gluck	360
70 rocznica odzyskania niepodległości i wybuchu Powstania Wielkopolskiego — Dariusz Matelski	361

IN MEMORIAM

Zofia Kozłowska-Budkowa (1 XII 1893 — 29 VIII 1986) — Bożena Wy- rozumska	363
Marian Porwit (25 IX 1895 — 26 IV 1988) — Waclaw Ryzewski . . .	365
Jan Tomicki (24 VI 1932 — 8 VI 1988) — Janusz Żarnowski . . .	368
Witold Biegański (14 VIII 1925 — 15 XI 1988) — Mieczysław Jaworski .	370

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO
NAUKOWE
ODDZIAŁ W POZNANIU

Nakład 2932+138 egz. Arkuszy wyd.
33,0. Arkuszy druk. 23,75. Papier
druk. sat. kl. V, 70 g, 70×100 cm.
Oddano do składania w kwiet-
niu 1989 r. Podpisano do druku
w listopadzie 1989 r. Druk ukoń-
czono w grudniu 1989 r. Zam.
238/89.

DRUKARNIA UNIWERSYTETU
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Warunki prenumeraty:

Prenumeratory indywidualni, instytucje i zakłady pracy zamawiają prenumeratę w Oddziałach RSW „Prasa-Książka-Ruch” właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PBK XIII Oddział Warszawa 370044-1195-139-11.

Cena prenumeraty na rok 1989

— półrocznej — zł 700,—

— rocznej — zł 1400,—

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę pocztą zwykłą jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zlecających instytucji i zakładów.

Na życzenie prenumeratora dostawa może odbywać się drogą lotniczą; koszty dostawy lotniczej w pełni pokrywa prenumerator

Terminy przyjmowania prenumeraty:

— I półr. i cały rok następny

— na kraj do 10 XI.

— na zagranicę do 31 X.

— na pozostałe okresy prenumeraty:

do 1-go dnia każdego m-ca poprzedzającego okres prenumeraty roku bieżącego.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly

through the

Foreign Trade Enterprise

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY WARSZAWA S.A.